

ZKUŠENOSTI Z VYUŽÍVÁNÍ POČÍTAČE K PLNĚNÍ ÚKOLŮ BOJOVÉ A MOBILIZAČNÍ POHOTOVOSTI

Počítače pronikají postupně do všech sfér činnosti armády, kde se jich využívá k nejrůznějším účelům. Jsou nezbytnými prvky zbraňových kompletů i automatizovaných systémů velení a slouží k řešení operačních i taktických úkolů ve štábech. Zabezpečují kvalitní a komplexní podklady pro rozhodnutí velitelů, zkracují rozhodovací proces a usnadňují plnění úkolů.

U velitelství PVOS mimo to plní i úkoly zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti. Jde především o zpracování bojového rozdělení, řešení systému uvědomování vojáků z povolání o vyhlášeném stupni bojové pohotovosti a jejich svozu z místa bydliště na místa velení, do prostorů zmobilizování a bojového rozmístění.

Pro jednotný systém uvědomování a svozu příslušníků velitelství PVOS a zabezpečovacích útvarů byl v roce 1976 zpracován projekt. Od té doby byl podle potřeb již vícekrát upravován a novelizován a významně přispívá ke zkvalitnění plnění úkolů stále bojové pohotovosti. Dnes si již řešení úkolů uvědomování a svozu i bojového rozdělení bez počítače nelze představit.

Projekt řešení těchto úkolů vychází z platných směrnic pro uvádění vojsk ČSLA do bojové pohotovosti a Plánu uvádění velitelství PVOS a zabezpečovacích útvarů do bojové pohotovosti. Je upotřebitelný na stupni svazu a svazku, především ve složitých podmínkách velkých měst nebo při

realizaci uvědomování a svozu z více oblastí značného územního rozsahu.

Jeho hlavní výhody při řešení úkolů uvědomování, svozu a zpracování bojového rozdělení spočívají zejména v:

- integraci a ekonomickém využívání sil a prostředků pro uvědomění a svoz,

- variantním řešením systému uvědomování a svozu v závislosti na vyhlášeném stupni bojové pohotovosti,

- zpracování reálného bojového rozdělení a v jeho důsledné automatické kontrole včetně zabezpečení uvědomění a svozu,

- možnosti pružného přizpůsobení projektu novým podmínkám (např. při vydání nových směrnic pro uvádění vojsk ČSLA do bojové pohotovosti aj.),

- zkrácení doby manuálního, jednotvárného zpracování většího množství údajů a ve vyloučení chyb zaviněných lidským faktorem,

- možnosti variabilního výběru řidiče a druhu vozidla pro uvědomování a svoz, z hlediska znalosti uvědomované oblasti a kapacity vozidla, podle počtu osob z dané oblasti zařazených do systému uvědomování a svozu,

- možnosti vyjmout osoby ze systému uvědomování a svozu, když se nacházejí mimo dosah systému (např. na dovolené, služební cestě atd.) a řešení náhradního systému uvědomění (např. při poruše telefonu).

Pro vlastní zpracování a využívání projektu jsou limitující tyto základní faktory:

- celkový počet osob, jejichž uvědomění a svaz je nutné řešit,

- počty osob stanovených bojovým rozdělením a časové normy jejich uvědomění a svazu na místa velení, do prostorů zmo- bilizování a bojového rozmístění,

- síly a prostředky, které lze pro plnění úkolů uvědomování a svazu využít,

- řešení uvědomování a svazu osob ne- zařazených v bojovém rozdělení.

Aby se projekt mohl denně zpracovávat, bylo nutné vytvořit základní banku dat (KMEN), která obsahuje stanovené údaje o všech osobách zařazených do systému uvědomování a svazu. Dále bylo nutné určit principy rozdělení osob do systému, vyřešit otázky priority uvědomování a svazu a přesně uvést, které osoby mohou být do které funkce v bojovém rozdělení určo- vány.

Základní banka dat obsahuje o každé osobě následující údaje:

- index osoby (čtyřmístné číslo), se kte- rým se pro zjednodušení řeší všechny ope- race,

- hodnost, jméno a příjmení,
- adresu bydliště,
- číslo soukromého telefonu,
- princip zařazení do systému uvědo- mění a svazu.

Tyto údaje mohou být doplněny o další, které přímo nesouvisí s otázkami bojové pohotovosti, ale dávají možnost pro univer- zálnější využití projektu. Mohou být využí- vány k nejrůznějším účelům a obsahovat např. datum a místo narození, rodné číslo, osobní číslo (podle služebního průkazu), druh a číslo služební a soukromé zbraně, zda osoba vlastní soukromé motorové vo- zidlo a řidičský průkaz, číslo služebního telefonu aj.

Základní banka dat se opravuje **jednou týdně** podle stanoveného postupu. Opravy se předkládají do výpočetního střediska na předepsaném tiskopise. Po jejich zpra- cování vydává výpočetní středisko proto- kol, ve kterém se uvádí, čeho se oprava týkala a zároveň původní a nově opravený zápis. Podklady pro opravy připravuje dis- pečér pro bojovou pohotovost od provoz- ního praporu na základě pokynů důstojní- ka operačního oddělení velitelství PVOS, který řeší otázky bojové pohotovosti.

Bojovým rozdělením se určují osoby do ne- úplných a úplných bojových směn míst ve- lení, organizačního jádra, součinnostních skupin a zálohy velitele. Aby bylo obsazení funkcí zabezpečeno podle stanovených kri- térií, je v projektu zaznamenáno předurče- ní osob a počítač automaticky kontroluje, zda uvedená osoba může být do určité

funkce zařazena a zároveň kontroluje i realnost jejího uvědomění a svazu.

Vlastní proces denního zpracování bojo- vého rozdělení a podkladů pro uvědomění a svaz probíhá takto. Denně do 08.30 hodin (na mimopracovní dny v poslední pracovní den) se nahlásí dispečerovi pro bojovou pohotovost údaje o zařazení osob do funk- cí v bojovém rozdělení podle předem sta- novených zásad ze všech složek a oddělení velitelství PVOS a od zabezpečovacích útva- rů. Zároveň se nahlásí osoby, které se vy- jímají ze systému uvědomování a svazu, osoby, které mají poruchu telefonu a jiné údaje pro zabezpečení bojové pohotovosti. Dispečer udělá kontrolu údajů a zabezpečí na spojovacím uzlu štábu naděrování údajů na děrnou pásku a jejich odeslání zaří- zením M3T-256 (PÁSKA) do výpočetního střediska. Zde se opět učiní kontrola úda- jů a jejich zpracování na počítači ADT-4300 (4500). Výsledky se vytisknou ve stanove- ných sestavách a předají zpět dispečerovi. Ten přezkontroluje sestavy, zabezpečí jejich předání ke schválení a na místa velení a doručení rozkazů k uvědomování a svazu vykonavatelům.

Výstupní sestavy projektu obsahují:

- úplné bojové rozdělení příslušníků ve- litelství PVOS,

- výpisy z bojového rozdělení pro místa velení, organizační jádro, součinnostní sku- piny a zálohu,

- bojové rozdělení zabezpečovacích útvarů,

- rozkazy pro řidiče, kteří zajišťují uvě- domování a svaz osob ve velmi krátkých časových normách (neúplné bojové směny),

- rozkazy pro telefonické uvědomování,
- rozkazy pro řidiče a spojky pro uvě- domování,

- rozkazy pro uvědomování osob neza- řazených v bojovém rozdělení.

O zpracování sestav vydává výpočetní středisko protokol, který uvádí:

- platnost na den (např. čtvrtek 12. 12. 1985).

- celkový počet osob, které jsou v zá- kladní bance dat,

- datum poslední opravy základních údajů,

- přehled indexů osob, které nebyly zpracovány a důvod,

- rozbor zpracování bojového rozděle- ní, kde se uvádí početní obsazení jednotlivých směn i vyjádření v procentech a ko- lik osob z tohoto počtu se bude uvědomo- vat telefonicky,

- přehled osob s neodpovídajícím svo- zem.

Projekt lze v současné době zpracovávat na dvou na sobě nezávislých počítačích.

I přesto je pro případ výpadku obou pře-

dem zpracován tzv. náhradní svoz, ve kterém jsou obsaženy všechny osoby, a musel by se manuálně upravit podle konkrétních podkladů pro bojové rozdělení na daný den.

Utajení údajů systému je zabezpečeno v souladu s předpisy platnými v ČSLA.

Celý projekt má tajný charakter a jeho jednotlivé sestavy mají stanovený stupeň utajení.

Na příkladech uvádím vzory nejdůležitějších dokumentů:

Vzor bojového rozdělení na 12. 12. 1985

UPLNÁ SESTAVA (KE SCHVALENÍ)

DOZORCI SMENA

KOD	FUNKCE	HODNOST	PRIJMENÍ A JMENO	POZNAMKA
001	OPERACNÍ DOZORCI	PLK.	NOVAK JAN	

UVS — NEUPLNÁ BOJOVÁ SMENA

101	VELITEL	GENMJR.	KRAL JOSEF
-----	---------	---------	------------

Obdobně jsou uvedeny všechny funkce ostatních směn a jejich obsazení.

Vzor rozkazu pro řidiče (spojku) určeného pro uvědomování a svoz příslušníků neúplné bojové směny ÚVS PVOS a příslušníků ve funkcích s velmi krátkou normou svozu:

NEUPLNÁ BOJOVÁ SMENA

NA CTVRTEK 12. 12. 1985

PLK. NOVOTNY FRANTISEK

PRAHA 4 — KRC

KREMLICKOVA 975, 3. POSCHODI

VOZIDLO.....RIDIC.....

PODPIS RIDICE

Vzor rozkazu pro uvědomění osob spojkami

SEZNAM OSOB PRO SPOJKU CISLO.....NA CTVRTEK 12. 12. 1985

ZPUSOB UVEDOMENI: „V CASE.....VYHLASENA VARIANTA CISLO.....

1. 2890	PPLK. VOLF KAREL	SV
	PRAHA 9 — KBELY, TOUZIMSKA 1076	
A 2. 4210	MJR. SUSICKY PETR	TEL
	PRAHA 9 — KBELY, TOUZIMSKA 1078	

Vysvětlivky:

- písmeno A před jménem značí, že uvedenou osobu je nutné uvědomovat přednostně,
- SV za jménem značí, že uvědomovaná osoba má zařízení SVITAVA-75,
- TEL za jménem značí, že uvedená osoba je uvědomována telefonicky.

Vzor rozkazu pro telefonické uvědomování

ROZKAZ CISLO.....(PRO.....) NA CTVRTEK 12. 12. 1985

PROVEDTE UVEDOMENI OSOB TAKTO:

„ZDE VU....., V CASE.....VYHLASENA VARIANTA CISLO.....

BOJOVÁ SMENA

1. 2401	PLK.	MARTINKA JAN	260141	SV
---------	------	--------------	--------	----

OSTATNÍ

5. 4503	MJR.	NOVAK PETR	576430
---------	------	------------	--------

Zkušenosti získané u velitelství PVOS z provozu počítače při řešení úkolů systému uvědomování a svozu a zpracování bojového rozdělení jsou jednoznačně pozitivní. Prováděné nácviky a dosahování vyšších stupňů bojové pohotovosti plně potvrdily realitu projektu a jeho životaschopnost.